

Nr 6 A.

Godkänd av första kammaren den 16 mars 1932.

Godkänd av andra kammaren den 16 mars 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1932/1933 under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

Beträffande detta ärende kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1932) föreslagit riksdagen att *dels* upptaga det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli med oförändrat belopp 177,000 kronor; *dels ock* medgiva, att föredraganden i regeringsrätten för mål från kommunikationsdepartementet, andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli Edvard Karl Samuel Söderberg må från och med ingången av budgetåret 1932/1933, så länge han innehar förordnande såsom föredragande i regeringsrätten, uppbära avlöning enligt lönegraden B 28 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk.

Med hänsyn till de av departementschefen åberopade omständigheterna har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om andre

kanslisekreteraren Söderbergs avlöningsförmåner under förordnande såsom föredragande i regeringsrätten. Då Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag i övrigt ej givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* upptagit det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli* med oförändrat belopp 177,000 kronor; *dels ock* medgivit, att föredraganden i regeringsrätten för mål från kommunikationsdepartementet, andre kanslisekreteraren i Eders Kungl. Maj:ts kansli Edvard Karl Samuel Söderberg må från och med ingången av budgetåret 1932/1933, så länge han innehar förordnande såsom föredragande i regeringsrätten, uppbära avlöning enligt lönegraden B 28 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *extra byråchef för tekniska ärenden* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor.

4:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *ökad föredragning i regeringsrätten* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 13,500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 45,000 kronor.

6:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *väg- och vattenbyggnadsstyrelsens inspektionsverksamhet* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 46,500 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att till expenser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 64,500 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har till *expenser i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 64,500 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) har riksdagen i riksstaten uppfört det ordinarie reservationsanslaget till *stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren* utan angivet belopp.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 8) föreslagit riksdagen att *dels* till väg-ingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörssassistenter för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 330,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel; *dels ock* medgiva, att av det till vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörssassistenter för budgetåret 1931/1932

anvisade extra förslagsanslaget å 300,000 kronor må till tillfälliga vägingenjörssassister användas ett belopp av högst 8,000 kronor.

I förevarande sammanhang hava inom riksdagen väckts två likalydande motioner, I: 42 och II: 70, i vilka yrkats, att nuvarande biträdande vägingenjörsbefattningen för Uppsala och Gotlands län indrages samt att en ordinarie vägingenjörstjänst inrättas för Gotlands län med vägingenjörens placering i Visby.

Vad departementschefen under nu förevarande punkt anført rörande tillgodoseende av den lokala statliga vägorganisationens behov av arbetskrafter m. m. har ej givit anledning till någon särskild erinran från riksdagens sida. Med avseende å de statsverket tillfallande ersättningarna för vägundersöknings- m. fl. förrättningar, utförda av vägingenjörerna och deras medhjälpare, har dock riksdagen uppmärksammat, att dessa ersättningar, vad budgetåret 1930/1931 beträffar, uppgått till ett så obetydligt belopp som 25,000 kronor för rikets samtliga län. Berättigade förväntningar böra kunna hysas, att summan av motsvarande årliga arvodesbelopp skall för framtiden högst väsentligt stegras. Ej endast med hänsyn till den statsanställda vägpersonalens fulla utnyttjande utan ock för upprätthållande av dess nära samband med vägarbetet ute i bygderna är det nämligen — såsom ock tidigare av riksdagen framhållits — önskvärt, att nämnda personal jämväl sysselsättes med vägundersöknings- och renstakningsarbeten åt vägdistriktet.

Med avseende å själva anslagsberäkningen må i övrigt framhållas, att densamma innefattar jämväl vissa poster till dyrtidstillägg. Den omständigheten, att riksdagen ännu icke fattat beslut i fråga om dyrtidstillägg för nästkommande budgetår åt befattningshavare i statens tjänst, har emellertid riksdagen, särskilt med hänsyn till förevarande dyrtidstilläggs jämförelsevis begränsade storlek, funnit icke böra föranleda uppskov med anvisande av medel till desamma. Riksdagen förutsätter emellertid, att dyrtidstilläggsersättningen till hithörande personal kommer att utgå efter samma grunder, som må bli bestämda vid avgörande av frågan om dyrtidstillägg åt statens befattningshavare i övrigt.

Uppsala och Gotlands län hava, såsom motionsvis framhållits, gemensam vägingenjör och biträdande vägingenjör, varav den förstnämnde är placerad i Uppsala och den sistnämnde i Visby. Då nu av motionärerna påyrkats den biträdande vägingenjörsbefattningens ersättande med en ordinarie vägingenjör för Gotlands län, må erinras, att länsstyrelsen i Gotlands län visserligen tidigare i samband med nya vägorganisationens genomförande år 1930 uttalade sig för självständig vägingenjörstjänst jämväl för Gotlands län liksom för rikets övriga län. Länsstyrelsen angav emellertid samtidigt, att den blivande innehavaren av befattningen sannolikt ej skulle bli helt upptagen av sin tjänst, vadan han borde tillåtas bo på fastlandet och där utöva praktisk verksamhet men med skyldighet att inställa sig hos länsstyrelsen »dels en gång i månaden och dels därutöver vid behov». Redan med hänsyn till vad sålunda upplysts om de blivande arbetsuppgifternas begränsade omfattning, torde man på goda grunder kunna ifrågasätta, huruvida en särskild

vägingenjörsbefattning enbart för Gotland med dess därvarande två vägdistrikt kan vara av förhållandena motiverad. Riksdagen underskattar visserligen ej vad motionärerna anført om svårigheterna att erhålla erforderlig teknisk handledning vid vägarbetena liksom ej heller övriga av dem framhållna olägenheter av att länets vägingenjör är bosatt i Uppsala. Det vill dock synas riksdagen, att dessa olägenheter skulle i allt väsentligt kunna undanröjas genom en lämplig och med hänsynstagande till rådande särförhållanden verkställd fördelning av arbetsuppgifterna mellan vägingenjören och den i Visby stationerade biträdande vägingenjören; i detta avseende anser sig riksdagen böra fästa uppmärksamheten på, att jämlikt gällande bestämmelser om den statliga vägorganisationen i länen (Sv. förf.-saml. 1930: 160) det åligger biträdande vägingenjör att vid behov tjänstgöra som vägingenjörers ställföreträdare. Skulle för sådant ändamål några särskilda bestämmelser eller anordningar påkallas för göromålets fördelning mellan vägingenjören och biträdande vägingenjören, förutsätter riksdagen att i detta avseende erforderliga föreskrifter meddelas av Eders Kungl. Maj:t.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen *dels till vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörersassistenter* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 330,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel, *dels ock* medgivit, att av det till vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörersassistenter för budgetåret 1931/1932 anvisade extra förslagsanslaget å 300,000 kronor må till tillfälliga vägingenjörersassistenter användas ett belopp av högst 8,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att till diverse kostnader för vägorganisationen i länen för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 208,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Medel till förevarande kostnader för den statliga vägorganisationen i länen har riksdagen ansett böra anvisas med det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet.

Riksdagen, som ej heller velat motsätta sig att tackning för detta anslag beredes från automobilskattemedlen, får anmäla, att riksdagen till *diverse kostnader för vägorganisationen i länen* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 208,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till resekostnader för vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörersassistenter för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 125,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Riksdagen har, under beaktande av vad departementschefen anført, ansett ifrågavarande anslag för nästkommande budgetår böra bestämmas till det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 125,000 kronor, att utgå direkt av automobilskattemedel.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *resekostnader för vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörersassistenter* för budgetåret

1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 125,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

12:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen till *byggande av enkla bygdevägar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Väster-norrlands samt vissa delar av Kopparbergs län för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 900,000 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag hava inom riksdagen väckts följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, I: 110 och II: 196, i vilka hemställts, att riksdagen för budgetåret 1932/1933 måtte, såvitt nu är i fråga, anvisa till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs län utöver av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 900,000 kronor ett extra reservationsanslag av 1,100,000 kronor,

dels ock två andra likalydande motioner, I: 148 och II: 172, i vilka hemställts, att riksdagen måtte till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs län för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,175,000 kronor.

Riksdagen vill erinra om de behjärtansvärda samfärdseluppgifter, ifråga-varande ödebygdsvägar avse att fylla. Dessa väganläggningars tillkomst är — såsom tidigare av riksdagen framhållits — av en utomordentlig betydelse för en ej sällan talrik och i stora byar bosatt jordbrukarbefolkning, som under nuvarande, all utveckling hämmande isolering har att draga sig fram under synnerligen svåra livsbetingelser.

Med hänsyn härtill har riksdagen ansett sig böra höja anslagsbeloppet från det för innevarande år utgående och nu av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet, 900,000 kronor, till 1,000,000 kronor, eller det belopp, om vars anvisande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjort framställning.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs län* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

14:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen till *byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bereda anslag till utfartsvägar till inlandsbanan med det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet av 500,000 kronor eller samma belopp som av riksdagen anvisats för de nästföregående båda

åren och varmed väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt tidigare uppgjorda planer jämväl för de närmast följande budgetåren räknat.

Riksdagen får alltså anmäla att riksdagen till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

16:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:t förslag (punkt 16) har riksdagen till *anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara i Norrbottens län* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att — med uteslutande ur riksstaten av *dels* det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. och *dels* det ordinarie förslagsanslaget till ytterligare bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel — i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ett ordinarie förslagsanslag till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel, med 15,600,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

18:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

19:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen till *statens fiskehamnar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 209,000 kronor.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att till statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Med tagen hänsyn till de betydande belopp, som från anslaget till beredskapsarbeten ställts till förfogande för hamnföretag, planlagda att utföras som statsunderstödda fiskehamnar, synes nu förevarande anslag kunna nedsättas under vad departementschefen förutsatt. Riksdagen har ansett sig böra bestämma anslaget till statsunderstödda fiskehamnar till 140,000 kronor. Härigenom skulle också öppnas möjlighet att utan nämnvärt överskridande av den i statsverkspropositionen för anslagen till hamnar och farleder m. m. satta kostnadsramen bereda medel jämväl till upprepning av Kalmarsund, varom motionsvis framställts förslag. Till sistnämnda fråga återkommer riksdagen under punkt 25 här nedan.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har framställt förslag om hamnanläggningar vid Vejby och Viken i Skåne, vilka förslag emellertid ansetts böra göras till föremål för ytterligare överväganden. Vad som i detta avseende förekommit, föranleder riksdagen framhålla vikten av att förslag till hamnbyggnads- eller hamnförbättringsföretag ej framläggas och beslut härom ej fattas utan att dessförinnan erforderliga utredningar förebragts och nödig klarhet vunnits, ej endast om företagets lämpliga tekniska utförande, utan ock om det verkliga behovet härav; beaktas bör särskilt, att det erforderliga

kapitalutlägget må stå i rimligt förhållande till den framtida praktiska nyttan av företaget.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 140,000 kronor.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att till handelshamnar och farleder för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Riksdagen, som ansett att medel för ifrågavarande ändamål böra beredas med det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, har till *handelshamnar och farleder* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

22:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen till *underhåll av fiskehamnar* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

23:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen till *uthamn för Haparanda och Tornedalen* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen att till upprensning av farled förbi Långören till Torhamnsfjärden för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 143,000 kronor.

Till grund för 1931 års riksdags beslut om upprensning av Långören-farleden lågo av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjorda kostnadskalkyler, slutande på en summa av 118,000 kronor. Enligt den nu i statsverkspropositionen framlagda utredningen beräknas ifrågavarande farledsföretag i verkligheten draga en kostnad av 218,000 kronor.

Att ett så betydande kostnadsöverskridande skall behöva förekomma på detta, till omfattningen tämligen begränsade företag, måste riksdagen finna anmärkningsvärt. Oavsett att — såsom departementschefen antytt — de bottenundersökningar, varå kostnadsberäkningarna byggts, ej utförts tillräckligt fullständigt, synes också planläggningen av arbetenas tekniska genomförande hava varit i viss mån bristfällig.

Det lär emellertid vara ofrånkomligt, att det för arbetenas slutförande begärda anslagsbeloppet av 143,000 kronor nu anvisas. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *upprensning av farled förbi Långören till Torhamnsfjärden* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 143,000 kronor.

25:o) I två likalydande motioner, I: 73 och II: 103, har hemställts, att riksdagen i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse den 12 november 1931 måtte anslå 63,000 kronor till upptagning av samtliga påträffade stenar i Kalmarsunds djupränna samt till upprensning av de båda grundbankarna nordost Tärnör och Skansgrundet, belägna i södra delen av rännan från Kalmar inseglingsränna räknat, jämte utprickning av Holmströmsgrundet.

Djupet i Kalmarsunds djupränna inskränkes för närvarande på vissa ställen av stenar och grundbankar till mindre än det avsedda (6 meter vid

vanligt lågt vattenstånd). Enligt vad som vitsordats, är detta till avsevärd olägenhet för den med djupgående fartyg bedrivna trafiken i rännan.

Riksdagen har ansett att medel redan på nästkommande budgetårs stat böra anvisas med det för upprepningsarbetena såsom erforderligt beräknade och nu motionsvis begärda beloppet av 63,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till de i ämnet väckta motionerna, till *upprepning av djuprännan i Kalmarsund* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie reservationsanslaget till bidrag till vissa kommunikationsändamål, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 30,000 kronor.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, har minskat det ordinarie reservationsanslaget till *bidrag till vissa kommunikationsändamål*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 30,000 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till skjutsentreprenader*, nu 40,000 kronor, med 10,000 till 30,000 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 29) föreslagit riksdagen att till registrering av motorfordon för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Riksdagen har icke haft anledning till erinran emot förevarande förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

29:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 1,050,000 kronor.

Byggnadsväsendet.

30:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen till *byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 134,000 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till länsarkitekter för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 80,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t i förevarande avseende föreslagit och får alltså anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *länsarkitekter* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 80,000 kronor.

32:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen minskat det ordinarie reservationsanslaget till *mätningar m. m. av kultur-*

historiskt märkliga byggnader, nu 3,500 kronor, med 2,500 kronor till 1,000 kronor.

33:o) I förslaget till riksstat för budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t upptagit det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer med oförändrat belopp 525,000 kronor.

Riksdagen, som ansett, att för ifrågavarande ändamål bör beviljas, utöver det ordinarie reservationsanslaget till oförändrat belopp, det av Eders Kungl. Maj:t äskade extra anslaget å 500,000 kronor, får under nu förevarande punkt anmäla, att riksdagen för budgetåret 1932/1933 upptagit det ordinarie reservationsanslaget till *byggnader och reparationer* med oförändrat belopp 525,000 kronor.

34:o) Under återopande av vad som under nästföregående punkt anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *förstärkning av reservationsanslaget till byggnader och reparationer* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 500,000 kronor.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 46) föreslagit riksdagen att till restaurering av slottskapellet och södra portiken å Stockholms slott för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 39,000 kronor.

Under beaktande av vad departementschefen anfört, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *restaurering av slottskapellet och södra portiken å Stockholms slott* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 39,000 kronor.

36:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen medgivit, att till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli må av fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden användas ett belopp av 160,000 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 49) föreslagit riksdagen att till förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Uppsala län m. m. för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har i en inom riksdagen väckt motion, I: 144, hemställts, att riksdagen måtte besluta, att det i årets statsverksproposition, 6:te huvudtiteln, punkt 49, föreslagna anslaget till förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Uppsala län m. m. för budgetåret 1932/1933 måtte bestämmas till 128,000 kronor.

Såsom motionsvis framhållits, pågå för närvarande större arbeten för den inom slottet belägna rikssalens restaurering, vadan det lär kunna antagas att ombyggnaden av tjänstelokalerna och övriga här avsedda arbeten skola kunna färdigställas billigare, om de utföras i sammanhang med dessa mera omfattande restaureringsarbeten.

Riksdagen har ansett, att hela det för arbetena erforderliga anslagsbeloppet av 128,000 kronor bör ställas till förfogande redan för nästkommande budgetår. Genom att arbetena på detta sätt påskyndas, skulle bland annat bli va möjligt att iordningsställa landshövdingens bostadsvåning till hösten

1932, varigenom den nuvarande förhyringen av tillfällig bostad för en kostnad av 4,200 kronor för år kunde upphöra redan den 1 nästkommande oktober.

Vad angår själva ombyggnadsplanen vill riksdagen erinra, att det framlagda förslaget till rumsfördelning och lokalernas användning för olika ändamål allenast är att betrakta som preliminärt. Riksdagen förutsätter, att de närmare planerna härför fastställas av Eders Kungl. Maj:t efter ytterligare omprövning av huru föreliggande lokalutrymmen böra lämpligast disponeras.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Uppsala län m. m.* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 128,000 kronor.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att för om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har för *om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

39:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) har riksdagen till *restaureringsarbeten å Gripsholms slott* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 52) föreslagit riksdagen *dels* till förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Östergötlands län för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 240,000 kronor; *dels ock* medgiva, att av besparingar, som kunna uppstå å anslaget, må för utrustning av länsstyrelsens lokaler användas ett belopp av högst 6,620 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra anvisa återstående, för ifrågavarande byggnadsföretag erforderligt belopp av 240,000 kronor.

Emot förslaget, att av eventuella besparingar å anslaget ett belopp av högst 6,620 kronor användes för bestridande av kostnader för arkiv- och annan hyllinredning m. m., har riksdagen icke haft något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen *dels* till *förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Östergötlands län* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 240,000 kronor; *dels ock* medgivit, att av besparingar, som kunna uppstå å anslaget, må för utrustning av länsstyrelsens lokaler användas ett belopp av högst 6,620 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 53) föreslagit riksdagen att till konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Då riksdagen ansett, att anslaget till förevarande ändamål för nästkommande budgetår bör beräknas till det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 20,000 kronor, har riksdagen till *konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin* för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Diverse.

42:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen till ersättning åt statens järnvägar för av Eders Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

43:o) I två likalydande motioner, I: 27 och II: 181, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Svenska brandkårernas riksförbund bevilja för budgetåret 1932/1933 ett extra anslag av 5,000 kronor såsom bidrag till förbundets verksamhet.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i anledning av de sålunda väckta motionerna, till Svenska brandkårernas riksförbund för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 55) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, nu 4,500,000 kronor, med 200,000 kronor till 4,700,000 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en motion, I: 43, däri yrkats, att riksdagen, i samband med prövningen av det utav Eders Kungl. Maj:t under punkt F: 2 (55) i sjätte huvudtiteln begärda ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, måtte uttala, att den tjänstebrevsrätt, som för närvarande tillkommer svenska kyrkans diakonistyrrelse, bör bibehållas;

dels två likalydande motioner, I: 142 och II: 162, i vilka föreslagits, att riksdagen måtte avslå Eders Kungl. Maj:ts förslag om tjänstebrevsrättens borttagande för hushållningssällskapen, deras utskott och tjänstemän, ävensom hushållningssällskapens ombudsmöten och deras förvaltningsutskott, för direktorer eller styresmän för lasarett samt för under landsting stående tuberkulossjukvårdsanstalter, å vilka tuberkulossjukvårdsstadgan äger tillämpning;

dels två likalydande motioner, I: 143 och II: 164, i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling och prövning av det av Eders Kungl. Maj:t uti sjätte huvudtiteln under punkt F punkt 2 begärda ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser måtte uttala, att den tjänstebrevsrätt, som för närvarande tillkommer hushållningssällskapen och deras ombudsmöten, bör bibehållas;

dels en motion, II: 155, däri hemställts, att riksdagen måtte uttala sig för att rikets sjömanshus tillerkännes allmän tjänstebrevsrätt samt att alltså nuvarande begränsning av deras tjänstebrevsrätt till allenast värnpliktsärenden måtte bortfalla;

dels ock en motion, II: 213, däri hemställts, att riksdagen i samband med prövningen av det av Eders Kungl. Maj:t under punkt F: 2 (55) i sjätte huvudtiteln begärda ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser måtte uttala, att riksdagen, som ansett att beviljad tjänstebrevsrätt icke må indragas, för sin del icke kunnat ansluta sig till

principen, att tjänstebrevsrätten skulle förbehållas endast för sådana anstalter och institutioner, vilkas verksamhet avser allmänna ändamål av den betydelse, att desamma anses böra *helt* tillgodoses av statsmedel, utan anser sålunda att sådan rätt efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande i varje fall må fortfarande medgivas åt institutioner och föreningar, vilka, ehuru de icke kunna anses vara av statlig natur, i sin verksamhet företräda så viktiga allmänna sociala eller humanitära intressen, att det synes väl befogat, att staten genom att bevilja dem tjänstebrevsrätt understödjer deras verksamhet.

Riksdagen ansluter sig till departementschefens uttalade uppfattning, att en revision av den nuvarande tjänstebrevsrätten är påkallad såväl av besparings-skäl som med hänsyn till skedda missbruk av densamma. Påvisats har bland annat de avsevärda merkostnader, som åsamkats staten genom att tjänsteförsändelserna befordras under assurans eller rekommendation; av samtliga värdeförsändelser hava sålunda under senare åren nära en fjärdedel utgjorts av tjänsteförsändelser. Organisationsnämnden har också påpekat att ilbefordran av tjänsteförsändelser synes förekomma i onödigt stor omfattning. Vissa inskränkningar synas vidare påkallas uti den — i all synnerhet bland vissa tjänstebrevsberättigade, icke statliga institutioner — förekommande spridningen av masskorsband och tryckta meddelanden av olika slag.

Uppmärksammas böra visserligen de bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t den 4 december 1930 utfärdat (Sv. förf.-saml. 1930: 408) till förekommande av dels att postledes i tjänsteväg befordras alltför tunga och stora försändelser, för vilka annat befordringssätt vore lämpligare, dels ock att assurans m. m. av tjänsteförsändelser onödigtvis påkallas. Det synes riksdagen dock angeläget, att dessa föreskrifter fullständigas samt att i övrigt erforderlig kontroll utövas över att tjänstebrevsrätten ej missbrukas, allt i syfte att nedbringa de för närvarande synnerligen dryga omkostnaderna härför.

Vad nu närmast angår det av departementschefen framlagda förslaget om en indragning av vissa institutioners tjänstebrevsrätt, kan riksdagen i stort sett ansluta sig till detsamma. Då departementschefen som norm uppställt, att tjänstebrevsrätt hädanefter skulle få åtnjutas allenast av institutioner, »vilkas verksamhet avser allmänna ändamål av den betydelse, att desamma anses böra helt tillgodoses av statsmedel», må dock ifrågasättas, huruvida denna norm kan i verkligheten strängt upprätthållas. I detta avseende må erinras om de redan av statskontoret och generalpoststyrelsen framhållna svårigheterna att uppdraga någon skarpt markerad gräns mellan myndigheter och institutioner, som fullgöra rent statliga uppgifter och som sålunda fortfarande böra åtnjuta tjänstebrevsrätt, och sådana, vilkas uppgifter endast till en del äro statliga; i tvivelaktiga fall syntes enligt de båda ämbetsverkens mening fördelaktigast att ej föreslå indragning av tjänstebrevsrätten. I viss mån med frångående av den av honom uppställda grundsatsen har också departementschefen — mot de båda ämbetsverkens uttalade uppfattning men i enlighet med organisationsnämndens förslag — ansett fribrevsrätt böra tillerkännas bland annat skogsvårdsstyrelserna och ingenjörsvetenskapsakademien.

Även beträffande vissa andra allmänna inrättningar kunna emellertid — på

sätt i väckta motioner närmare påvisats — tvivel hysas om det berättigade i den förutsatta indragningen av deras hittillsvarande fribrevsrätt. Detta synes riksdagen gälla hushållningssällskap, lasarett samt vissa andra av landsting eller kommun drivna sjukhus ävensom andra sjukvårdsinrättningar, som i större omfattning åtnjuta bidrag från stat eller kommun.

Hushållningssällskapen hava sig pålagda en omfattande verksamhet såsom förmedlare av egnahemslån och andra lån från statens lånefonder. Såsom utdelare av statsbidrag, insamlare av statistiska uppgifter om jordbruket jämte binnärningar samt verkställare av premieringsuppdrag av skilda slag fylla de också ett stort antal skiftande uppgifter som lokala organ inom den statliga jordbruksadministrationen. En indragning av den nuvarande fribrevsrätten för ovannämnda sjukvårdsinrättningar skulle allenast innebära en enligt riksdagens mening ej rättvis ytterligare överflyttning av sjukvårdsutgifter å de redan förut härav hårt belastade landstingen och kommunerna eller andra intressenter.

En liknande särställning synes också Svenska Röda korset intaga med hänsyn till de viktiga humanitära uppgifter, denna institution har att fylla på den frivilliga sjukvårdens område.

Skulle även vid en förnyad prövning av ärendet Eders Kungl. Maj:t finna, att de sålunda angivna institutionerna böra fräntagas sin hittillsvarande fribrevsrätt, lär de bli ofrånkomligt, att åt dem i stället med lämpligt avvägt belopp beredes vederlag för den merkostnad, som denna indragning medför. Även i fråga om vissa andra institutioner, vilka utöva en såsom samhällsgagnande allmänt erkänd verksamhet, lär man hava att räkna med att framkomna krav på gottgörelse för den indragna tjänstebrevsrätten ej kunna helt avvisas.

Departementschefen har förutsatt, att eventuella framställningar om statsbidrag skulle efter erforderlig behandling inom respektive departement framläggas för 1933 års riksdag. I anledning härav vill riksdagen erinra om önskvärdheten av att beredningen av hithörande ärenden må ske gemensamt med kommunikationsdepartementet samt att de, i den mån Eders Kungl. Maj:t anser sig böra inhämta riksdagens mening, föreläggas riksdagen på ett sådant sätt, att en enhetlig behandling må vara möjlig. Riksdagen vill också, i anslutning till departementschefens härutinnan gjorda uttalanden, framhålla som ett billigt krav, att vederbörande institutioner erhålla erforderligt rådrum för vidtagande av de förändrade ekonomiska dispositioner, som påkallas i anledning av att de gå förlustiga sin tidigare, ofta under en lång följd av år innehavda fribrevsrätt.

I samband med den fortsatta revisionen av tjänstebrevsrätten, vilken jämväl avser prövningen av ett antal på senare tid inkomna framställningar om tjänstebrevsrätt för riksantikvarien, marinöverläkaren m. fl., torde också — i anslutning till en i ämnet väckt motion — få övervägas, huruvida ej en utsträckning av sjömanshusens tjänstebrevsrätt till alla därifrån avgående *tjänsteförsändelser* kan vara av praktiska skäl påkallad.

Beträffande till sist avvägningen av själva anslagsbeloppet till tjänstebrev m. m. för nästkommande budgetår har riksdagen ej funnit skäl till erinran mot departementschefens förslag, att detsamma upptages till 1,700,000 kronor eller

det belopp, vartill ersättningen till postverket bör enligt uppgjorda kalkyler beräknas.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser*, nu 4,500,000 kronor, med 200,000 kronor till 4,700,000 kronor.

45:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56) har riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar*, nu 65,000 kronor, med 50,000 kronor till 15,000 kronor.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 57) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 75,000 kronor, med 5,000 kronor, till 80,000 kronor.

Med bifall till den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av anslaget har riksdagen höjt det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 75,000 kronor, med 5,000 kronor, till 80,000 kronor.

47:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har någon ändring icke föreslagits.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen beslutat, att samtliga de ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, skola i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagas med oförändrade belopp, dock att i förslagsanslaget till tryckningskostnader må göras den jämkning, som må bliva erforderlig för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Stockholm den 16 mars 1932.

Med undersåtlig vördnad.